

De

BACCHANTEN

VZW

25

Marcel Van Bogaert

76

PHAEDRA

BEWERKING:
HUGO CLAUSS
NAAR
SENECA

REGIE:
PAUL
HOEWEN

Feest-en Kultuurpaleis Oostende
don. 29 - vrij. 30 april
za. 1 - vrij. 7 - za. 8 mei om 20u.

met medewerking van:

NOORD STAR FONDS V.Z.W.

FOTO HI-FI VIDEO

TUYTTENS

ALFONS PIETERSLAAN 102
8400 OOSTENDE
Tel. 059/80 28 48

camara

WIJ HEBBEN STEEDS TIJD VOOR U

De specialzaak voor elke amateur- en beroepsfotograaf

Chris en Martine Dejonghe - De Ruyter

**BROOD
BANKET
IJSGEBAK**

Leffingestraat 65
8400 Oostende
Tel. 059/70.57.52

**fotocopiehuis
DESNERCK D.**

Torhoutsesteenweg 196, 8400 OOSTENDE
Tel. 059/50.31.46

FOTOKOPIE

HARTELIJK DANK

AAN U,
ONZE ADVERTEERDERS EN SPONSORS.
WIJ APPRECIEREN UW FINANCIËLE HULP IN 1993
EN HOPEN DAT ONS GEACHT PUBLIEK
OOK UW ZAAK ZAL STEUNEN IN 1994 !!!

DE BACCHANTEN

VOOR KENNERS EN SNOEPERS

DE KAASPLANK

- Alle kaassoorten • Aangepaste wijnen
- Verse zuivel- en hoeveprodukten
- Fijne vleeswaren

Men bestelt kaasschotels aan huis

Nieuwpoortsesteenweg 511,
8400 Mariakerke - Tel.: 059/70.08.80

RIALTO QUINTET

DE CINEMA WAAR FILM IN ZIT !

**dagelijks vertoningen om
15.00 - 17.30 - 20.00 - 22.15**

- ◆ 5 zalen
- ◆ uitgerust met Dolby Stereo & Dolby SR
- ◆ ruim aanbod films diverse genres
- ◆ iedere donderdag vertoning Filmclub '62
- ◆ projectie van de meest recente films, premières, avant premières...
- ◆ algemene ingang 160 Fr.

info: 059/70.61.58

LANGESTRAAT 39 - 8400 OOSTENDE

b.v.b.a.
Verzekeringen

F. Finaut

**ALLE VERZEKERINGEN
ALLE MAATSCHAPPIJEN**

Financieringen • Persoonlijke
leningen • Hypotheken

kraanvogelstraat 9, 8400 oostende
tel. 059/80.26.79 - Fax 059/80.00.81

Alberdeen

St.-Sebastiaanstraat 14 A. Buylstraat 40 Christinastraat 44 a
059/50.28.57 059/80.65.73 059/70.25.62

DE BOU MM BEHANGPAPIER

DUIZENDEN ROLLEN

netjes en
overzichtelijk uitgestald
behangpapier vanaf 99fr. enz.

vinyl vloerbekleding
à 199 fr de m2

kamerbreed 4m.

Torhoutsesteenweg 40, 8400 Oostende
Tel.: 059/80.05.29 - 70.33.28

DEKORATIEBEDRIJF

**Binnen- en Buitenwerk
het huis VAN HECKE**

Hoogstraat 11, 8460 Oudenburg
Tel.: 059/26.60.75

deweert
**INTEF
SPORT**
OOSTENDE

**...VOOR
IEDER
SEIZOEN!**

Torhoutsesteenweg 1
Tel.: (059) 70.27.72

H. Serruyslaan 2
Tel.: (059) 80.52.89

OPTICIEN - OPTOMETRIST - KONTAKTLENZEN

A. VAN OVERLOOP

TEL. (059) 70.70.03

VLAANDERENSTRAAT 9A 8400 OOSTENDE
B.T.W. 528 485 890 - P.R.K. 000-0696252/83

DE BANK DIE VERDER DENKT
DAN EEN BANK.

Voor een keurige snit in een gezellige sfeer

"Eddy's Kapsalon" herenkapper

Eddy D'Hont, Heilig Hartlaan 11, 8400 Oostende - Tel.:059/80.30.00

BAKKERSHUIS

C.B.B.

SPECIALITEIT IN BAKKERIJGRONDSTOFFEN

zaakvoerder: Roland Vandenbroucke

Zandvoordeschorredijkstraat 14
8400 Oostende

Tel. 059/ 70.03.36

Boekhouding & fiscaal advies

* OP COMPUTER VERWERKT
* OP MENSENMAAT BEHANDELD

KANTOOR

Roland VANDENBROUCKE

Pycke de ten Aerdelaan 9, 8400 Oostende
Tel.: 059/70.06.54 - 70.03.36

RESTAURANT ICARUS

nieuwpoortsesteenweg 945 oostende
tel. 059/30.05.19

SFEERVOL MET GEZELLIGE BAR, RUIME VERANDA MET EXCLUSIEF-
ZONNETERRAS, ORGANISATIE VAN FEESTEN, OOK BIJ U THUIS.

Gesloten op maandag

SPAREN EN BELEGGEN SAMEN KUNNEN WE ALLES AAN.

ASLK

Agentschappen:

Oostende - Centrum Kappellestraat 3	☎ 059/70 77 81
Oostende - Derbylaan Derbylaan 2	☎ 059/50 66 75
Oostende - Nieuwe Stad Gulden Sporenlaan 14	☎ 059/50 42 03
Oostende - Nieuwpoortsesteenweg Elisabethlaan 3	☎ 059/80 16 67
Oostende - Petit Paris Torhoutsesteenweg 86	☎ 059/70 77 78
Oostende - Torhoutsesteenweg Torhoutsesteenweg 160	☎ 059/50 69 75
Oostende - Vuurtoren J. Besagestraat 54	☎ 059/32 21 77

SINT-LUTGARDIS INSTITUUT

Steenbakkersstraat 80 - 8400 Oostende
Tel. 059/70.44.11

HUMANIORA

1e en 2e jaar met keuze: Latijn, Moderne, technische
3e en 4e jaar: Economie-Moderne Talen/Economie-Wiskunde
Latijn-Moderne Talen/Latijn-Wiskunde
5e en 6e jaar: Economische Wetenschappen
Moderne Talen
Natuurwetenschappen
Wiskunde
Latijn

BEROEPSAFDELING

1e leerjaar B of brugklas
2e jaar: met beroepenvelden kleding en Voeding-Verzorging
Kleding: van 3e tot 6e jaar
7e specialisatiejaar Mode-Maatconfectie Dames
Verzorging: van 3e tot 6e Jaar Gezins- en Sanitaire Hulp
7e specialisatiejaar Personenverzorging

SOCIALE PROMOTIE

Avondonderwijs voor volwassenen (vanaf 16 j.): Spaans

RESTAURANT - TRAITEUR
TEA-ROOM - TAVERNE

Los Angeles

Zeedijk 147
Troonstraat 107
8400 Oostende
Tel. 059/50.52.07

Het restaurant naar ieders keus en beurs!!!

CUVELIER

VERZEKERINGSKANTOOR

Canadaplein 1, 8400 Oostende
Tel.: (059) 80.25.72 - TLX: 82.350

ALLE VERZEKERINGEN
ALLE MAATSCHAPPIJEN
ALLE PRIJZEN

James

TAVERNE SELECT
OOSTENDE

Mr & Mme GINCKELS-HALLEIN
GALERIE JAMES ENSOR 34

KULTUUR LIGT ONS.

BANK VAN ROESELARE
JA. UW AANPAK LIGT ONS.

Alf. Pieterslaan 12 - OOSTENDE 059/80.03.95

optiek de vos

alfons pieterslaan 74 8400 oostende
telefoon 059/50 38 30

RESTAURANT

La Stalla

Gastronomie zonder grenzen

Koen Verhaegen & Pascale Joye
Langestraat 47, 8400 Oostende.
Tel. (059) 70.70.38

HERDENKING VANAF
20 FEBRUARIJ '97

Restaurant

RAVELINGEN vzw

Zeedijk 290 8400 Oostende Tel.: 059/51.09.11

• PANORAMISCHE GASTRONOMIE •

VAN DE BOVENSTE ETAGE
te Mariakerke op de 9e verdieping

Optiek J. De Maynck

Serruyslaan 16
8400 Oostende
(Bij groot postkantoor)

Tel.: 059/80.34.55

TAVERNE - TEAROOM

AVENUE

Een belevenis elke dag
Wapenplein 12 - 8400 Oostende

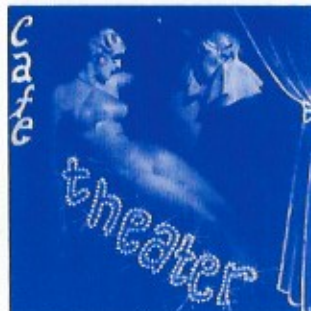
ippa

de adviesbank

DEPUYDT Philip

Belastingsconsulent • Verzekeringsadvies

Tempelhofstraat 16, 8470 Gistel Tel. 059/27.83.85 Fax 059/27.52.69

Alle dagen open
vanaf 19 u.

Van Iseghemlaan 66
8400 Oostende
Tel. 059/80.49.49

FOTO HI-FI VIDEO

TUYTTENS

ALFONS PIETERSLAAN 102
8400 OOSTENDE
Tel. 059/80 28 48

camara

WIJ HEBBEN STEEDS TIJD VOOR U

De speciaalzaak voor elke amateur- en beroepsfotograaf

CONTACTLENSCENTRUM

Wij bieden je een professionele begeleiding en een prima service.
• goede voorlichting • grondig oogonderzoek • complete nazorg en service
• professionele reiniging binnen de 12 uur! • aanpassing alle types
contactlenzen

Heb je problemen en/of vragen aarzel niet, en bel ons eens op. Een
objectief advies en een zorgvuldige controle worden door een
contactlensspecialist gewaarborgd.

Honoré Burgerstraat 91 (zijstraat Elisabethlaan)

8400 Oostende. Tel. 05951.19.80

zondag en maandag gesloten

JAN ZWAENPOEL

WOORD VOORAF

Met "Phaedra" van Seneca, vertaald door Hugo Claus en geregisseerd door Paul Houwen brengen wij de derde en laatste productie van het speelseizoen 1992-1993. Daarbij mogen wij niet vergeten dat het ook om het 25ste speelseizoen ging waarin wij drie werken van eigen bodem of bewerkt door nederlandsstalige auteurs brachten.

Opnieuw staan onze zeer gemotiveerde acteurs klaar om het beste van zichzelf te leggen in de rol die zij vertolken. Ondanks het feit dat al deze mensen het toneelspel als een hobby beoefenen trachten zij toch op professionele manier hun talent en hun inzet naar voor te brengen. Het zou echter verkeerd zijn te denken dat een toneelstuk brengen het werk is van de spelers alleen, integendeel veel anderen werken daar achter de schermen aan mee. Wij zijndan ook veel dank verschuldigd, eerst en vooral aan de regisseur die alles, maar dan ook alles, in de goede banen moet leiden. Evenveel dank gaat naar de mensen die meewerkten aan de decorbouw, naar de elektriciens, naar de toneelmeesteres, naar de grimeuse en naar de souffleur en naar alle anderen die op een of andere manier aan de productie meehielpen.

Onze dank gaat ook naar onze sponsors die ons financieel steunden, toneelspelen kost nu eenmaal geld en aan alle mensen die voor een avond hun teevée in de steek lieten om ons te komen steunen met hun bezoek. De toeschouwers zijn voor ons zeer belangrijk want hun reactie is de beste reclame voor onze producties. Wij hopen dan ook van harte u volgend jaar terug te zien, en liefst met nog familieleden en vrienden erbij.

Paul Vandewalle,
Voorzitter.

NOORD STAR FONDS V.Z.W.

De kulturele
stichting van
Noordstar Verzekeringen

Reservatie:

Secretariaat: Christinastraat 68,
Tel. 059/50.33.13 van 17 tot 19u.
Verfhandel - drogisterij Giedo VANHOECKE
J. Peurquaetstraat 31, Tel. 059/70.15.06

GIEDO VANHOECKE

Verf - Glas - Hobby - Drogisterij
Alles voor de kunstschilder en zijdeschilder
J. Peurquaetstraat 31, Oostende. Tel. (059)70.15.06

Hugo Claus: Een biografie

Geboren te Brugge op 5 april 1929. Anderhalf jaar later wordt hij in een pensionaat ondergebracht te Eke bij Deinze en in 1933 belandt hij in het "Pensionat Saint-Joseph" van de Zusters van Liefde in Aalbeke bij Kortrijk. Hij verblijft daar tot in 1939. Vanaf zijn tiende tot zijn zestienjarige jaar bezoekt hij een reeks scholen te Kortrijk, Deinze en Gent. In het vroege, intense en verpleterende contact met de wereld (de on-wereld, de non-wereld) van de nonnen ligt de kiem van zijn fel anticlerikalisme. Op zijn elfde verklaart Hugo Claus dat hij niet in God gelooft.

Wat later is Claus zestien. Hij begint te schilderen en gedichten te schrijven. Om aan de kost te komen werkt hij als gevelschilder. In 1947 trekt hij naar Frankrijk om er als seizoenarbeider tijdens de suikerbietenooft broodnodige centen te verdienen. De ervaringen daar vinden we later terug in het toneelstuk "Suiker".

Met het verdiende geld trekt hij naar Parijs, waar hij het artistieke milieu opzoekt. In 1948 woont hij in Oostende. Daar publiceert hij zijn eerste dichtbundel "Registreren" en hij schrijft er de roman "De Metsiers". Hij krijgt ervoor de Leo J. Krijnprijs. In 1949 doet hij zijn militaire dienst. In 1950 reist hij met zijn vriendin, de actrice Elly Overzier, naar Parijs. Ze blijven er tot 1953 en trekken dan naar Rome. Hij bevestigt zijn reputatie als romanschrijver met "De Hondsdagen" (1952).

Ondertussen heeft hij zijn eerste toneelstuk "Een bruid in de morgen" geschreven, maar het zou nog 3 jaar duren eer het voor het eerst op de planken kwam (1955).

In 1955 vestigt hij zich te Gent en trouwt met Elly. Hij schrijft en schildert veel. Wat de literatuur betreft, beoefent hij met succes alle genres: poëzie, toneel, romans, filmscenario's. Zijn naam als schrijver is gevestigd. In 1959 wordt hij op zijn dertigste verjaardag officieel gehuldigd door zijn uitgeverij "De Bezige Bij". In 1962 voltooit hij de roman "De Verwondering", algemeen erkend als een meesterwerk.

In 1965 koopt hij een grote hoeve te Nukerke: het wordt het centrum van allerlei artistieke vergaderingen en feestjes. Op het eind van de zestiger jaren vertrekt Claus naar Amsterdam, waar hij een veel besproken verhouding aangaat met de Nederlandse actrice Kitty Courbois. In 1969 gaat het stuk "Vrijdag" in première te Amsterdam in een regie van Claus zelf. Hij blijft ook allerlei romans en dichtbundels publiceren.

In 1972 begint de stormachtige relatie met de filmactrice Sylvia Christel ("Emmanuele"). Hij regisseert de filmversie van "Vrijdag" en begint te schrijven aan "Het Verdriet van België". Deze roman verschijnt in 1983; het is zijn zoveelste meesterwerk.

Hugo Claus woont sedert een jaar of tien opnieuw te Gent. Hij blijft actief op alle gebied: schilderkunst, literatuur, film- en toneelregie. Eind februari 1993 ging het stuk "De Repetitie" van Jean Anouilh in première in het NTG te Gent in een regie van Hugo Claus. Het stuk werd gespeeld tot 10 april.

PHAEDRA OF "CLAUS"-TROFOBIE

Al van in mijn universitaire tijd (die helaas zo lang vervlogen is) heb ik wat met Claus. Niet alleen ikzelf, maar heel wat van mijn medestudenten dweepten met Claus, vooral Claus als dichter. Onder de deskundige leiding van Prof. Marcel Janssens, toen kersvers professor, maar nu DE literaire goeroe van de K.U.Leuven, lazen wij ademloos Hugo Claus. In herinner mij kippevel, toen wij uit de bundel "De Oostakkerse Gedichten" het sublieme "De Moeder" te lezen kregen. Hou je klaar voor rechtstaand ons op de armen:

De Moeder

Ik ben niet, ik ben niet dan in uw aarde.
Toen gij schreeuwde en uw vel beefde
Vatten mijn beenderen vuur.

(Mijn moeder, gevangen in haar vel,
Verandert naar de maat der jaren.

Haar oog is licht, ontsnapt aan de drift
Der jaren door mij aan te zien en mij
Haar blijde zoon te noemen.

Zij was geen stenen bed, geen dierenkoorts,
Haar gewrichten waren jonge katten,

Maar onvergeeflijk blijft mijn huid voor haar
En onbeweeglijk zijn de krekels in mijn stem.

'Je bent mij ontgroeid,' zegt zij traag mijn
Vaders voeten wassend, en zij zwijgt
Als een vrouw zonder mond.)

Toen uw vel schreeuwde vatten mijn beenderen vuur.
Gij legde mij neder, nooit kan ik dit beeld herdragen,
Ik was de genode maar dodende gast.

En nu, later, mannelijk word ik u vreemd.
Gij ziet mij naar u komen, gij denkt: 'Hij is
De zomer, hij maakt mijn vlees en houdt
De honden in mij wakker.'

Na de dichter leerde ik vrijwel tegelijkertijd de romanschrijver en de toneel auteur kennen. Ik verslond de Metsiers, De Hondsdagen, De verwondering, . . . nog heel wat romans en later het magistrale Het Verdriet van België.

Ik zakte door en dwaalde door de straten na voorstellingen van Een Bruid in de Morgen, Sulker, Vrijdag, Het Haar van de Hond, Interieur, etc.

Er staat één meter boeken van Claus in mijn bibliotheek. Wat het toneel betreft heb ik enkele van zijn stukken geregisseerd: Thuis (De Bacchanten oostende), De Vossejacht (St. Rembert Torhout) en Phaedra (Pantheater De Panne). Je merkt het: vandaag zie je mijn tweede encenering van Phaedra. Hoe gek dit ook mag klinken, dat is eigenlijk een primeur, want van de zowat 40 stukken die ik geregisseerd heb, heb ik nooit een tweede encenering gemaakt. Phaedra is op dat stuk dus een uitzondering.

Waarom opnieuw Phaedra? vele redenen. Ik wilde heel wat toevoegen aan de vorige encenering, ze verruimen, ze herdenken. verder zijn er weinig Nederlandstalige stukken die in zo'n bevlogen taal geschreven zijn. (Een hele klus voor de acteurs om die tekst juist te leren zeggen en niet in de ritmische val van de verzen te trappen.) In dit stuk kan ik mij aan twee liefdes tegelijk overgeven: de poëzie en het drama. Een unieke combinatie, inderdaad.

Een andere reden voor deze encenering heeft met mijn affiniteit voor Hugo Claus te maken. Claus heeft naar mijn gevoel al zijn vertrouwde themata in dit stuk gestopt: het incest, het Oldipale, de homosexualiteit, de zoektocht naar de vader, de zelfmoord, fatalistisch gekleurde familiale relaties, het verblind zijn, het destructief-erotische, de mythologie als voorraadkamer van symbolen en themata. Al zijn passies, obsesies en fobleën zijn inderdaad in "Phaedra" terug te vinden.

Claus-trofobie, dus.

Voor elke Clausliefhebber is deze "Phaedra" zondermeer een identiteitskaart van Hugo Claus. Maar zoals elke identiteitskaart veel zegt en minstens evenveel verhuult over de drager ervan is "Phaedra" tegelijk duidelijk en onduidelijk. Je herkent de themata zonder probleem, maar anderzijds zet elk vers je tot analyse aan, want je ontdekt een boeiende meerduidigheid. Precies het poly-interpretabele maakt de rijkdom van dit stuk uit: voor de acteurs en de regisseur is "Phaedra" dan ook een ongemeen boeiende zoektocht naar een manier van zeggen, tonen, spelen, bewegen, stilstaan, zwijgen, roepen, fluisieren, en bovenal... zijn.

PHAEDRA

NAAR SENECA

Bewerking: Hugo Claus

Rolverdeling:

Phaedra
Oenone
Hippolytus
Theseus
Drie Jagers

Ann Vanroose
Liliane Blanckaert
Patrick Goor
Hugo Sercu
Frédéric Mylle
Remi Vandeputte
Hans Poelvoorde

REGIE: Paul Houwen

Medewerkers aan de productie:

Decor: Idee	Paul Houwen
Uitvoering	Frédéric Mylle, Remi Vandeputte, Patrick Goor, Paul Houwen, Marcel Vanblaere o.l.v. Luc Brouckaert (De Speye - Leke)
Licht	Stad Oostende
Klank	Kristel Van Hyfte
Grime	Rita Claeys
Souffleuse	Sonia Bauwens
Affiche	Rita Missant
Onthaal	Cecile Deprez Kristien Depuydt Lieve Verbeeke
Secretariaat	Anita Missant

Met dank aan...Luc Dedecker, Schepen Middelkerke

OMTRENT SENECA

Om het in moderne termen te zeggen, Lucius Annaeus Seneca was eigenlijk een Spanjaard. Hij werd omstreeks het jaar 4 voor onze tijdrekening in Cordoba geboren. Zijn vader, zelf een gewaardeerd schrijver, verliet Cordoba en verhuisde naar Rome. Zo belandde Seneca als jonge knaap in de bruisende wereldstad, waar hij een uitstekende opvoeding genoot.

Wegens zijn zwakke gezondheid verbleef hij geruime tijd bij een oom in Egypte, waarvan hij in 31/32 terugkeerde en te Rome zijn opleiding voltooide in de filosofie en de wetsprekendheid. Hij werkte korte tijd als advocaat, maar spoedig gooide hij zich in de politiek. Hij werd quaestor (financieel ambtenaar) en verwierf zo een zetel in de Senaat. Hij ontpopte zich als een vooraanstaand literator en redenaar. De beruchte keizer Caligula was zo jaloers op zijn succes dat hij hem ter dood wou veroordelen. Seneca ontsnapte op het nippertje aan het doodvonnis dankzij een leugentje van zijn tante. Zij had laten rondvertellen dat de jongeman toch weldra aan tering zou sterven. Toch verging het hem slecht, want onder Claudius I werd hij in 41 ten gevolge van drijfverjen van keizerin Messalina van overspel beschuldigd met de zus van Caligula en naar het onherberzame Corsica verbannen.

Acht jaar later zorgde de opvolgster van Messalina, keizerin Agrippina, ervoor dat hij teruggeroepen werd. Zij trouwde aan Seneca en Burrus de opvoeding toe van de twaaljarige Nero. Als begeleider en opvoeder van de bijzonder begaafde troonopvolger maakte Seneca van de gelegenheid gebruik om zijn machtspositie aan het hof systematisch uit te bouwen.

Toen de zeventienjarige Nero de troon besteeg, was Seneca op de keizer na de machtigste man van Rome. Seneca en Burrus domineerden de geheime Staatsraad, maar vrij spoedig nam de machtsgelle Nero zich voor zich volledig aan de invloed van zijn ministers te onttrekken. Dit proces nam echter jaren in beslag, maar het eindigde er toch mee dat Seneca volledig uitgeschakeld werd. In 62 trok hij zich dan ook uit het openbare leven terug om zich volledig aan zijn studies te wijden.

Toch zou Seneca niet ontsnappen aan de wraakzucht van keizer Nero die zijn bitterste vijand was geworden. Toen in 65 een samenzwering tegen de keizer werd ontmaskerd, nam Nero zich voor zich definitief van Seneca te ontdoen. Voor het ontoederde regime was de filosoof, met zijn groeiende prestige, inderdaad een gevaar geworden. Seneca onttrok zich aan de terechtstelling op de toen gebruikelijke manier: hij sneed zich de slagaders door.

Op wijsgerig vlak was Seneca een stoïcijn: iemand die in de superioriteit van de rede geloofde en alle gevoelens en hartstochten uit zijn leven wil bannen. Een stoïcijn verdraagt onverstaanbaar pijn, leed en moeilijkheden. Hij is niet uit op macht en rijkdom. En daar wringt het natuurlijk. Er gaat een diepe kloof tussen Seneca's filosofie en zijn eigen levenswandel. Zijn theoretische pretenties en zijn daadwerkelijk gedrag waren voortdurend met elkaar in tegenspraak. Op twee vlakken namen ze zelfs bijna groteske vormen aan: zijn machts-honger die hem tot allerlei intriges aan het keizerlijk hof leidde en zijn onvoorstelbare geldzucht. Toen hij met rust ging, bezat Seneca reusachtige landgoederen. Hij was als grootgrondbezitter alleen de mindere van de keizer. De negatieve kanten van Seneca verdwijnen echter in het niets, als wij zijn therapeutisch filosofisch werk overschouwen. Inderdaad, Seneca was een kunstenaar van het zuiverste water. Hij schreef met een verblijvende veelzijdigheid vanuit een briljant intellect. Als niemand anders verstond hij de kunst om op een korte en puntige wijze allerlei praktische levensregels aan zijn lezers mee te geven. Hij formuleerde zijn stoïsche opvattingen in forismen: gebalde, meestal antithetische formuleringen die pas tot hun volste schittering komen, als ze geëxtrapoleerd worden uit hun context. Het is interessanter zijn wijsheden als afzonderlijke zinnen te lezen, want dan gaan ze als een soort kernspreuken aan eigen leven leiden. Maar "The proof of the pudding is in the eating," zegt het Engelse spreekwoord. Hier enkele voorbeelden van Seneca's wijsheden:

- hierin namelijk bedriegen wij onszelf: dat wij de dood voor ons zien; een groot deel ervan ligt immers al achter ons. Alles wat in ons leven reeds voorbij is, hoort hem toe.
- Wie overal is, is nergens.

RESTAURANT - TEA-ROOM

Valentina

Antoon Verhaeghe

Albert I wandeling 72 - 8400 Oostende
Tel. 059/80.21.86

WIJNHUIS DOUCHY

Fijne wijnen

Vins fins

OOSTENDE

Douchy-Watté

Koningstraat 56

B - 8400 Oostende

Tel./Fax (059) 70 97 23

DIKSMUIDE

Douchy-Watté

Schoolplein 1 - winkel 1

B - 8600 Diksmuide

Tel. (051) 51 09 85

EXCLUSIEF VERDELER VAN "CHATEAU DE SEGUIN"

SANECAL N.V.

Electro

SIEMENS

Philips

Nova

Tefal, Calor, SEB

en andere...

Electrozaak

Kerkstraat 22

B - 8400 Oostende

Tel. (059) 80.36.41

BTW 405.288.170

Herenmode Paul

Tel. 059/70 48 54

Alfons Pieterslaan 71

8400 Oostende

**Glashandel
J. FRANCIER n.v.**

Torhoutsesteenweg 509, 8400 Oostende
Tel. 059/70.15.55, Fax 059/80.28.65

Gespecialiseerd verdeler

 Glaverbel

dubbele beglazing

Thermobel

**RUIMTE
IN JE BANKZAKEN.**

Hoornaert René, kantoordirecteur. Rogierlaan 56, 8400 Oostende

**Topslagerij
Charcuterie**

**W. HOLLEVOET-
GEVAERT**

- Eerste keus
rund- en varkensvlees
- Grote keus
fijne charcuterie
- Steeds kiekens en konijnen

Lijsterstraat 19
Conterdam-Stene
Tel.: 059/ 70.45.78

Open vanaf 14.00 uur
VEERLE & PATRICK

MANUSCRIPT

Langestraat 23 - Oostende - 059/51.11.88

PARIBAS

WAAR BANKIEREN EEN KUNST IS

KANTOOR: OOSTENDE, Leopold III-laan 13,
Tel. (059) 50.08.33

Slagerij
D. Delanghe - Dewachter

Gistelsesteenweg 78, 8400 Oostende
Tel. (059)70.51.00

Openingsuren:
Maandag tot zaterdag:
van 7u30 tot 12u20 en van 13u tot 19u
donderdag gesloten
zondag van 7u30 tot 13u30 en van 16u tot 19u.

T.V. en VIDEO PRODUKTIES
VERHUUR AUDIO-VISUEEL
MATERIAAL

VIKO bvba,
Koningstraat 102 - 104
8400 Oostende
Tel.(059)50.40.33/34 Fax(059)70.91.14

JACQUELOOT

OVERAL EN VOORAL
HOEDEN- EN HEMDENHANDEL

Witte Nonnenstraat 29 A - Oostende
Tel.: 059/70.42.50

Jean-Pierre en Karina van Rie - Dhoore
Romestraat 11, 8400 Oostende. Tel. 059/80.56.86

dagelijks open vanaf 10.00uur
sluitingsdag: maandag en dinsdag
reservatie gewenst voor banketten,
recepties en feestelijkheden
Brasserie: kleine restauratie van 12 tot 15 uur
restaurant: van 12.00 tot 15 uur
van 18.30 tot 21.30 uur

Provinciaal Museum Moderne Kunst

AUTOHANDEL B.V.B.A.

VOSPA

BENZINE-DIESEL GARAGE CARROSSERIE

Dhr. en Mevr. PAEYE-VOSSelman

Madellefjeslaan 2, 8400 Oostende - Tel.(059)50.54.72

Mevr. E. Debergh

Exclusieve mode

Galerij 't molentje

Nieuwpoortsesteenweg 104 - Hoek E. Decuyperstraat 8400 Oostende
Tel. 059/70.54.28 - B.T.W. 528.077.797 - Bank 476-1210481-13

**TWEE OGEN
EEN ADRES**

Van Iseghemlaan 117
8400 Oostende
Tel. 059/80.04.79

Vet Sympathie

R. Fockedeij - Decombel

Kurz Wolfgang

- Binnenhuisdecoratie
- Alle schilder- en behangwerk
- Verkoop van verf (Boss),
behangpapier, tapijt,
gordijnen, enz...

Open van 9-12 en van 14-18.30 uur. Gesloten op zondag.
Nieuwpoortsesteenweg 923 8400 Oostende (Raversijde)
Tel. 059/50 33 35 Fax 059/51 26 41

AGENCE

Depoorter

Zeedijk 83
8430 Middelkerke

VAN SCHOOTE N.V.

ADVISEUR IN VERZEKERINGEN
Alle verzekeringen-alle maatschappijen=KEUZE

Spoorwegstraat 1 BUS 11 8400 Oostende Tel. 059/70.40.54

Bloemsierkunst

FLORALIA

Erica Verhulst

Christinastraat 77 - 8400 Oostende - Tel. 059/70.53.90

Restaurant

CASSEROLE

Châssé & Lilanc
Daversijdestraat 12 - 8400 Oostende - Tel. 059/50.6272
Op de werkdagen. Buiten schoolse uren gesloten

TAVERNE
BRASSERIE
TEA-ROOM
RESTAURANT
SNOOKERZAAL

De Noordzee

Wapenplein 14, 8400 Oostende Tel.(059)50.14.40

DAIKIN

voor winkels, huizen, restaurants en industrie

WARMTEPOMPEN
AIRCONDITIONERS

FABRICATIE EN VERDELING:

DAIKIN EUROPE NV/SA

Zandvoordestraat 300, 8400 Oostende

Tel. 059/55.81.11

Fax 059/55.88.99

VERDELING VOOR BELGIE

DAIKIBEL NV/SA

R. Lauwersstraat 13, 1560 Hoeilaart

Tel. 02/657.39.05

Fax 02/657.34.37

MORUBEL

Morubel nv
H. Baelskaai 38
B - 8400 Oostende
Tel. 059/32 28 68 (5L)
Telefax 059/32 46 60
Telex 81 391 morubel
H.R.O. 45512
BTW / TVA 438.999.630
Bank: G.B. 280-0485232-75

An Albert Fisher Company

BROOD EN
BANKET-
BAKKERIJ

*Jan
Beel*

Distellaan 1 - 8400 Oostende - Mariakerke - Tel. 059/70.93.86

PERSONAL COMPUTERS
HARD- EN SOFTWARE

JOPA

MARKTPLEIN 10, 8460 OUDENBURG

Tel.: 059/26.89.92 Fax 059/26.87.27

Open van dinsdag tot zaterdag

van 9 - 12u. tot 14 - 18u.

**Den
Artiest**

*Ontdek bij ons
de kunst van
gezelligheid*

taverne - kunstgalerij

kapucijnenstraat 13 oostende 059/80.88.89

BANKUNIE

MEER BANK VOOR UW GELD

Van Iseghemlaan 111, 8400 OOSTENDE Tel.059/70.11.10

KRETAR

Verwelkomt u graag na de voorstelling
DIGESTIEF GRATIS
op vertoon van deze strook

Open van 18 tot 4u. - Dinsdag gesloten
Hertstraat 7, Oostende. Tel. 059/70.60.33

Uit
Sympathie

**Eric
Lauwereyns**

**Schilder- & Behangwerken
Vloerbekleding Decoratie**

Gistelse Steenweg 238, 8400 Oostende
Tel.: 70.30.93

- Niets verhindert een genezing zozeer als het voortdurend veranderen van geneesmiddelen.
- Dikwijls ga ik ook naar het kamp van de vijand, niet als overloper, maar om er mijn ogen de kost te geven.
- Als je iemand vertrouwt, maak je hem betrouwbaar.
- Wie rust, moet actief blijven, en wie actief is, moet ontspannen zijn. Ga maar te rade bij de natuur: zij zal je wel uitleggen waarom zij zowel de dag als de nacht geschapen heeft.
- Groot is hij die een potaarden servies gebruikt als was het van zilver; niet kleiner echter is hij die met zilveren vaten omgaat als waren zij pottenbakkerswerk.
- De fout ligt niet in de dingen, maar in onze mentaliteit.
- De waarheid is voor iedereen toegankelijk.
- Ik ben niet geboren voor ergens een hoekje, mijn vaderland is geheel de wereld.

Maar wat ons in het raam van deze voorstelling van "Phaedra" natuurlijk eveneens interesseert, is Seneca als toneelschrijver. Ook op dat stuk was hij zonder twiifel de briljantste onder zijn tijdgenoten: in zijn tragedies verwerkte hij stof van Euripides - de auteur van o.m. Medea, door mij bij de Bacchanten geregisseerd in 1991 -, maar hij schonk aan Euripides' werk een nieuwe betekenis doordat hij er zijn stoïcijnse opvattingen erin verwerkte. Seneca wilde in zijn toneelwerk op de eerste plaats pathetische en naar een katharsis leidende effecten bereiken, omdat hij wou aantonen dat wie zich aan zijn/haar gevoel overgeeft zichzelf te gronde richt. Daarvan is zijn "Phaedra" een perfecte illustratie. Hij had zich gebaseerd op de tragedie die Euripides onder de titel "Hippolytus" geschreven had. Seneca is met het inhoudelijke materiaal vrij omgesprongen, want hij wilde illustreren dat Phaedra ten onder gegaan is, omdat zij zich tomeloos overgaf aan haar gevoel. Daarom beeldt Seneca in de figuur van Phaedra destructieve passies uit zoals brandende, naar het incest neigende erotiek, gevolgd door blinde wraakzucht en de tot zelfmoord leidende nederlaag. Dit moest uiteraard als illustratie dienen van de stoïcijnse filosofie. Seneca heeft als dramaturg enorm veel invloed uitgeoefend op het Baroktheater in Europa. Niet alleen de jonge Shakespeare is aan hem schatplichtig, maar ook de Franse 17de eeuwse toneelauteurs Racine en Corneille spiegelen zich aan Seneca. Eén van Racine's beroemdste tragedies is trouwens "Phèdre". Na Racine is het rond Seneca een hele tijd stil gebleven, maar hij werd in de twintigste eeuw als het ware herontdekt door de beroemde Franse dramaturg Antonin Artaud, die bij Seneca inspiratie vond voor zijn "théâtre de la cruauté". Hugo Claus heeft in zijn Parijse dagen heel even Artaud gekend en hij benoemde hem meteen tot zijn geestelijke vader. Claus heeft aan de versie van Seneca en die van Racine gecombineerd tot zijn "Phaedra": het stuk dat u vandaag ziet en dat literair criticus Jevan Rens ooit het epitheton mee gaf: "De Phaedra waarop onze taal gewacht heeft". Ik ben het grondig met hem eens. Deze "Phaedra" van Claus wordt gedragen door een verbluffend poëtisch Nederlands.

Dat het hier om "Phaedra" van Hugo Claus gaat "naar Seneca", zoals dat heet, blijkt niet alleen uit het hanteren van de taal. Claus heeft ook ingegrepen in de dramatische stuwung van het verhaal: het traditionele koor heeft hij vervangen door drie jagers (die net als het Griekse koor overigens een commentariërende functie hebben), verder heeft Claus een korte, maar adembenemende epilogo aan het stuk toegevoegd.

Paul Houwen

Bronnen:
Seneca voor Managers, Lannoo Tijdt, 1987
Moderna Encyclopedie der Wereldliteratuur
Encyclopaedia Britannica
Hugo Claus: Via Bestaanse Modellen, de From Baam, 1984
World Mythology, the Catoos Publishing Group, London 1995
Ezzein 113, Den Haag 1984

Marcel VANBLAERE
Marie-Joséstraat 5
8400 OOSTENDE

UITWERKING PROGRAMMABROCHURES EN AFFICHE
GRAFISCH BEDRIJF LAMMAING

p.v.b.a. Torhoutsteenweg 354, Oostende - Tel. 059/70.71.23

26e Speeljaar 1993-1994

Dond. 21, vrij. 22, Zat. 23, vrij. 29 en zat. 30 oktober 1993.

Pygmalion nr. : 123/97-31
~~LIZA VAN DE VISTRAP~~
G.B. SHAW

De Bacchanten verplaatsen het verhaal van Liza Doolittle (als musical wereldberoemd onder de titel "My Fair Lady") naar Oostende: het bloemenmeisje wordt een visverkoopster die door de taalprofessor van haar Oostends afgeholpen wordt.

Ze leert onberispelijk Nederlands spreken om een grandioze society entree te kunnen maken op de Wellington Renbaan.

REGIE: PAUL HOUWEN

Dond. 27, vrij. 28, Zat. 29 jan., vrij. 4 en zat. 5 februari 1994.

VROUWEN . . . GEEN PROBLEEM

WOODY ALLEN

Voor Felix Allan, een psychiatrisch patient en filmrecensent is de illusie van het witte doek hem meer lief dan de realiteit van alledag. Hij droomt van het grote succes in de film, én bij vrouwen. Het lukt hem niet. Een bevriend koppel helpt hem aan de nodige contacten en voor het verleiden rekent Allan op zijn filmidool en echte bink, Humphrey Bogaert, die opduikt in zijn fantasie. De ene hilarische scène na de andere volgt mekaar op. Humor op het scherp van de snee.

REGIE: HENDRIK TRATSAERT

Dond. 19, vrij. 20, Zat. 21, vrij. 27 en zat. 28 mei 1994.

DE STORM

naar W. SHAKESPEARE

Het persoonlijke en het sociale kwaad en ook het conflict tussen rede en passie komen in Shakespeare's laatste toneelstuk op symbolische wijze aan bod.

Myriam Van Imschoot bewerkte het stuk en gaat in haar interpretatie van een persoonlijke visie uit die tot een veelbelovend en modern theaterexperiment uitgroeit.

REGIE: MYRIAM VAN IMSCHOOT